

znači da se o pojmu morala u Ničeovoj filozofiji ne može govoriti bez razumevanja za prepletanje pojma morala kao etičko–ontološke ideje sa pojmom morala koji predstavlja princip društvene norme, jer upravo to prepletanje predstavlja prvu i suštinsku problematiku čitavog Ničeovog odnosa prema tom misaonom zadatku.

Pronalaženje pozicije problema morala u Ničeovoj filozofiji tiče se, dakle, kako sinteze tog problema sa drugim referentim tačkama te filozofije, tako i eksplikacije određenih ideja u sklopu same tematizacije pojma morala. Takav poduhvat je kompleksan zbog Ničeovog razumevanja morala kao principa individualnosti, koji je proizašao iz običaja, ali takođe i pristupa poimanju morala bez upuštanja u razmatranje punih konsekvenci misaonih dostignuća nemačkog idealizma. Niče briše pojmovnu distinkciju između ovih pristupa, što dovodi do stapanja istorijske i sintetičke perspektive, pa se gubi iz vida na kakav precizno pojam morala Niče misli kada o njemu govori – jer na jednom mestu razmatra etičke probleme iz epohe u kojoj su moralnost i običajnost bili neodvojivi, a već se na narednom primeru može uočiti da je reč o moralnosti moderne građanske epohe, koja je uspostavljena na potpuno drugačijim temeljima.

Potrebno je, ipak, razmotriti problem morala na ozbiljan način, smatra Niče, da bi jednog dana možda „bilo dopušteno da se uzima vedro“. Da bi se to omogućilo, neophodno je dovesti u pitanje *vrednosti sâmi*h moralnih vrednosti, drugim rečima: neophodno je *prevrednovanje vrednosti*, koje može da sprovede samo autonomna i *imoralna* jedinka. Za razliku od Kantovog shvatanja autonomije kao jedinog prihvatljivog moralnog principa, za Ničea se pojam *autonomije* i pojam *morala* međusobno isključuju, jer on svaku moralnu normu smatra nametnutom, dakle - heteronomnom. Imoralna zbog toga što joj je cilj potpuno prevrednovanje svih tradicionalnih moralnih vrednosti i postavljanje čoveka *izvan* nasleđene aporetike dobra i zla, u sferu onog van-moralnog. *Imoralno* se, dakle, odnosi na ono *izvan* moralnih kategorija, dok je pojam *amoralnog suprotstavljen* moralnom, ali u sklopu istog sistema moralnih normi. *Imoralnost* uključuje dva poricanja: jedno poriče tip čoveka koji je dotad važio kao najviši, one *dobre, dobronamerne*, a sa druge strane poriče onu vrstu morala koja je postigla važenje i zavladao kao moral po sebi – hrišćanski moral. Uslov za opstanak *dobrih* je, prema Ničeu, *laž*, pa je hrišćanski moral neophodno razotkriti, postaviti se izvan njega. A onaj koji razotkriva moral razotkrio je istovremeno bezvrednost svih vrednosti u koje se verovalo.